

REDACTIUNEA,
ADMINISTRAȚIUNEA ȘI TIPOGRAFIA.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se returnează.
ABONATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și a
căsătorile Birourilor de anunțuri:
în Viena: M. Dukas Nachf.,
J. Augenthaler & Emerich Loener,
H. Schalk, Rudolf Mosse,
A. Oppelke Nachf., Anton Oppelk.
în Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. în Ham-
burg: Maroly & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
cundă garmond pe o coloană 6 or.
— Publicări mai dese în pa-
gini și învoială.
RECLAME pe pagina a 8-a o
ziară 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXIII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumă la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administraținea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 233.

Brașov, Vineri 20 Octombrie (2 Noembrie).

1900.

Planul lui Koerber.

Representanții industriei din Austria s'au întrunit alaltăeri în Viena la un Congres. Au luat parte la acest congres și reprezentanții guvernului în frunte cu ministrul-președinte Dr. Koerber. După-ce președintele alianței industriașilor austriaci a salutat adunarea foarte numeros cercetată și după-ce s'a constituit biroul aclamându-se președinte tot șeful alianței industriașilor austriaci, d-l I. Pastrée, acesta și-a ținut discursul său de deschidere.

Președintele a arătat în acest discurs, că Austria se află economicește într'o stare de stagnațiune și a spus, că una din cauzele principale ale acestei stagnări sunt luptele crâncene dintre națiuni și confesiuni. Industriașii — și el — nu mai pot să stea pasivi în fața acestei stări de lucruri; ei trebuie să stăruie așa câștiga influența politică, ce le compete. Ei, industriașii tuturor națiunilor, sunt tot-deuna gata a lupta și a aduce jertfe pentru drepturile poporului lor, pretind însă, ca luptele naționale și de drept public să fie purtate și terminate pe lângă respectarea așezămintelor constituționale.

Aceste declarațiuni, făcute în numele industriașilor, au pregătit tărâmul pentru discursul, ce avea să-l țină ministrul-președinte Koerber, care imediat după enunțarea președintelui a luat cuvântul. E caracteristic, că Koerber și-a ales tocmai congresul industriașilor pentru a-și desfășura părerea sa asupra situației politice. El a ținut un discurs, care echivalază în importanța sa cu declarațiunile sale făcute înaintea parlamentului.

Koerber a mărturisit, că s'a îngelat în presupunerea sa, că marile interese economice ale imperiului vor contribui a apropia partidele politice și a micșora efectele stricătioase ale certelor și luptelor politice interioare. Guvernul s'a străduit a fi mijlocitorul între partide pentru a face posibilă o lucrare priincioasă pe teren parlamentar. Dér nu i-a succés până acum a dobândi acest rezultat asigurând tot-odată interesele economice. A urmat o obstrucțiune lungă, care a împedat ori-ce lucrare roditoare. Acésta, și el, este un tablou intristător, fiind-că nu se tractează de mai puțin, decât de existența stărilor constituționale.

Ministru-președinte trăgând concluziunile sale a și amenințat, dîcend, că un parlament, care, fără să creeze cevași cauză numai cheltueli populațiunii, face ca constituția să devină pentru acésta un lucru indiferent și un astfel de parlament pôte să facă de lipsă o deciziune asupra întrebării, decât binele statului și al popórelor sale nu pretinde un scut mai bun, decât acela, ce l'a dat până acuma constituția și activitatea în parlament.

Cu alte cuvinte șeful guvernului pune alternativa: ori se pôte ca viitorul parlament să funcționeze re-

gulat, având o majoritate covârșitoare prin care să se paralizeze ori-ce obstrucțiune; ori va urma absolutismul cu paragraful 14. Guvernul — și el — tînde a-și avé partida sa, care să facă posibilă o lucrare rodnică parlamentară. Tóte partidele, cari voesc acésta, sunt la olaltă „partidele noastre“. Cestiunile naționale se pot rezolva numai pe cale legală și guvernul nu se va abate dela acésta cale.

Cehii au pretins o satisfacțiã pentru ordonanțele de limbă desființate. D-l Koerber le răspunde acum prin declararea de mai sus, că nu le pôte da o astfel de satisfacțiã printr'o măsură deosebită.

Discursul acesta conține așa-dér la adresa Cehilor provocarea de a căuta satisfacerea gravaminelor lor numai pe calea strict parlamentară și de a nu-și mai basa speranțele pe concesii și ordonanțe separate.

Ministru-președinte iese astfel din neutralitatea, ce a observat-o până acum în mod minuțios și ia erăși poziția hotărîtă pentru crearea unei majorități așa numită „de muncă“, pe care ar avé să se razime în viitorul „Reichsrath“. Germanilor, firesce, le convine acésta, pentru-că o astfel de majoritate ar fi îndreptată în contra Cehilor, pe cari i-ar isola cu totul — o încercare, ce s'a făcut înainte de amânarea parlamentului, dér fără succés. Cehii la rândul lor trebuie să fiã foarte nemulțumiți cu noua enunțatiune a lui Koerber făcută în toiu mișcării electorale.

Situațiunea nu se îmbunătățese printr'asta cu nimic. Se scie numai acum, că Koerber vré să încerce cu noul „Reichsrath“ ceea-ce n'a cutezat a încerca cu cel vechi, când i-s'au oferit ocașiunea.

Altă întrebare este, firesce, că ore va avé el tăria și energia de a duce la sfârșit acest program, ori că va fi altul chiămat a desnoda într'un fel crisa.

Dieta ungară a început alaltăeri desbaterea proiectului de lege privitor la *căsătorie moștenitorului de tron*. Din partea fracțiunii Kossuth-Eötvös a partidei independente a vorbit Francisc Kossuth încercându-se a arăta, că legile de casă ale Habsburgilor nu pot fi normative pentru Ungaria. El și el, că proiectul de lege nu este vătămător numai pentru soția moștenitorului de tron, oi și pentru Ungaria, fiind-că tînde a codifica o dispozițiune, care din punct de vedere constituțional nu este numai îngrijitoare, dér și periculoasă. — După Kossuth a vorbit în numele partidei populare catolice contele Ioan Zichy. El declară, că partida sa se pléca înaintea jurământului făcut de archiducele moștenitor și primește proiectul de lege, de află necesară și înarticularia enunțatiunii, ce a făcut-o Szilagy D. ca președinte al comisiunii justițiaré. Enunțatiunea acésta și el, că ordinea succesiunii la tron în Ungaria „atât cu privire la originea, cât și la condițiile și cuprinsul ei este pe deplin independentă, și ori-ce cestiuni, cari ating acésta, sunt a-se judeca conform acolor ordine; astfel ea (succesiunea) nu este un

eflux și o urmare a stabilirii succesiunii la tron, care s'a întemplat față cu Austria“. Acésta propunere a surprins foarte neplăcut pe Coloman Szell. — Din partea fracțiunii ugroniste a vorbit contra proiectului L. Hollo.

Desbaterea s'a continuat eri.

Contra liturgiei maghiare. Sub titlul acesta oficiosa „Pol. Ert.“ se plânge amar, că acum și *Rutenii* s'au făcut „dușmanii ai liturgiei maghiare“ și protestază și lucréză pe față în contra ei. O fôia ruténă are chiar „îndrăsnéla“ să acuze faimósa „comisiune regnicolară“ a „Maghiarilor gr. cat.“ de *creticism* și pretinde, ca ea să fiã desființată etc. Față de acésta „Pol. Ert.“ provocă numita comisiune să dea răspunsul cuvenit și se respingă acușatiunile „nepatriotice“, căci dór' tótă suflarea maghiară este pe partea ei. — Dați numai înainte, voi-nicoșilor, căoi tot mai mult veți face de ris.

Convocarea congresului bisericesc sêrbesc gr. or. „Magyarorszag“ pretinde a scie, că guvernul unguresc a făcut cunoscut patriarohului Brankovici, că e învoit a face propunere Maieștății Sale pentru a se convoca congresul bisericesc. Înainte de convocarea congresului se vor face însă pași, ca afacerea Zmejancovici-Brankovici, din a căreia cauză și congresul din urmă a fost întrerupt, să fiã exclusă din desbaterele congresului, astfel, ca decursul neted al aceluia să fiã asigurat.

Koerber despre situația din Austria.

În congresul industriașilor austriaci, care s'a deschis alaltăeri în Viena, a luat parte și ministrul-președinte Koerber. Aici a ținut un discurs, vorbind și despre situația din Austria. El și el cam următoarele:

— Guvernul vré un *stat constituțional*, care să lucreze cu sîrguință și cu forță deplină. Tóte partidele, cari voesc acésta, forméză împreună partida noastră. E regretabil, că la noi nu tóte partidele voesc aplanarea diferențelor. Unii își pun interesele lor mai pe sus de tóte. Guvernul a dovedit însă prin proiectele sale de limbă, cât de mult ține sémă de sentimentul național. Sciti, că s'a început obstrucțiunea, care era îndreptată mai ales contra unor măsuri, cari se luaseră înainte de a-se face proiectele de limbă și voia o vindecare fără parlament. Guvernul însă stă pe baza legii și crede, că *cestiunile de naționalitate nu se pot rezolva, decât prin lege*.

Cu cât situația va fi mai critică, cu atât este mai necesar, ca *guvernul să stea la nivelul legii*, care singură pôte oferi o perspectivă clară. Din punctul acesta de vedere privim și obstrucțiunea, care a zădărnicit ori-ce lucrare. Este un tablou sguđitor acesta. O astfel de atitudine parlamentului nu numai că se va desarma pe sine, oi va scurma și pământul în care își are rădăcina. O constituția tînără are cea mai sigură garanțiã și scut într'un parlament, care scie să creeze. Ea devine însă un lucru indiferent printr'un parlament, care în loc de a crea ceva, aruncă neîncetat asupra populațiunii cheltueli zadarnice. Indată-ce lupta dintre partide sguđue bazele statului, ori-ce guvern are datoria

de a i-se opune și de a apăra bazele statului.

Koerber asigură în fine, că la reînnoirea tarifului vamal și a convențiilor comerciale, guvernul va ține sémă de necesitățile producțiunii austriace.

Imperialismul în Anglia.

Dilele trecute ministrul coloniilor engleze Chamberlain a ținut un discurs politic important la un banchet. El și el între altele:

„Suntem *imperialiști* și am adus la tăcere pe cei, cari se tem de mărirea noastră. Astăzi, însă, democrația englesă își dá sémă de întinderea și de perspectiva marelui imperiu care ne aparține.

„Gândiți-vé, d-lor: este vorba de un imperiu cum n'a mai fost pe lume. Gândiți-vé la suprafața sa: o mare parte din suprafața globului. Gândiți-vé la populația sa: cuprinde 400 de milioane de suflete; aproape tóte rasele de glob sunt reprezentate. Gândiți-vé la înfinita varietate a producțiunilor sale: nu este nimic necesar, util sau plăcut omului, și care să nu se producă sub umbra drapelului engles.

După ce face, cu o remarcabilă elocvență apologia imperialismului, d-l Chamberlain termină dîcend că cele două-spre-dece luni ce au trecut, au văduț născându-se un imperiu nou.

„Imperiul de astăzi nu este numai imperiu Engliterei, ci imperiul aproape al întregii lumi. Etã opera imperialismului! Decã asemenea progrese au fost făcute numai în așa puțin timp, să nădăduim, că viitorul va vedé îndeplinindu-se altele și mai mari.“

În urma acestui discurs prin coloniile engleze s'a inaugurat mișcarea de a oferi reginei Victoria titlul de „împărătesa imperiului britanic“

Krüger în Franca.

Sub acest titlu, diarul „*Libre Parole*“ publică un remarcabil articol datorit lui Ed. Drumont. Etã câte-va pasaje din acest articol:

„În momentele de față, Krüger călătorește pe vasul „*Gelderland*“, al cărui nume (Țera aurului) îi vorbește de patria absentă.

Peste două săptămâni, el va călca pe pământul francez, peste două săptămâni, toți Francesii vor regreta, că nu pot fi în Marsilia pentru a aclama cu tot entuziasmul lor, din tot sufletul lor pe gloriosul învins.“

„Într'o interesantă broșură „*la France et le Transvaal*“, publicată de „comitetul de acțiune al tinerimei franceze“ pentru a sărbători sosirea marelui bătrân, ved tóte partidele unindu-se pentru a-și exprima același sentiment de profundă indignare contra lacomei și brutalei ferocități a Angliei; pentru a-și exprima arđetórea și simpatia admirațiune pentru vitejia celor două republici sud-africane. A trebuit puțin timp pentru a se creea acésta unanimitate.“

Luând apoi în bătae de joc strigătul de alarmă al lui Cornély, redactor la „*Figaro*“ și care óuta să amenințe, că primirea, ce se pregătese lui Krüger va supara pe Anglia, autorul articolului sus citat trece la epoca după războiul din 1870 și

arată, că Francesii, cari aveau motive serioase de a boicota produsele germane, n'au făcut-o. Din contra, chiar din acea zi începe invazia berei germane.

„Francesii cari logicește ar fi trebuit, după umilirile din anul trecut, să aibă o ură de nesuferit pentru tot ce venia din Germania, au suportat pe Germania sub toate formele“.

„In toate epocile istoriei națiunile puternice și de temut au fost națiuni prospere și se poate prea bine dice, că activitatea comercială, ca și cea intelectuală e o consecință logică a forței și sănătății unui popor“.

„Trebuie să credem, că Marsiliezi vor profita de sosirea lui Krüger pentru a insulta drapelul britanic și a sparge ferestrele consulatului englez? ”

„Am fi cei dintâi, cari am blama acest lucru, dăr stăruim a crede, că Francesii au dreptul de a face ce vor acasă la ei și de a aclama ceea-ce le pare bun.“

„Afirmăm, că Franca ar comite nu numai o lașitate, dăr o prostie, neprimind cu tot entuziasmul, cu totă căldura sufletului pe angustul bătrân care vine în Europa spre a căuta sprijin pentru patria lui asasinată.“

SCIRILE DILEI.

— 19 Octomvrie v.

Jurământul recruților. Astăzi (1 Nov. n.) și-au reînnoit recruții dela toate trupele garnisonului din loc jurământul de fidelitate către Majestatea Sa monarhul. Acestui act de importanță pentru soldații recruți i-a premers serviciul divin oficiat în diferitele biserici, la care au asistat ostașii de respectiva confesiune în număr complet. Ostașii de confesiunea greco-orientală au umplut cu desăvârșire biserica română a Sf. Adormiri din Brașov-Cetate, în care a celebrat s-ta liturgiă părintele capelan militar Nicolau Fizeșianu, care după cântarea pricesnei a rostit la adresa recruților o cuvântare bine simțită, ascultată cu atențiune încordată de către cei prezenți, despresânțenia și însemnătatea jurământului, îndemnându-i la credință nestrămutată către Domnitor și către Augusta casă Domnitore, care însușire a fost tot-deuna o virtute strălucită a poporului român din această țară și însuflețindu-i cu provocarea la brava purtare a înaintașilor dovedită de nenumărate-ori atât în timp de pace, cât și pe câmpul de război, la asemenea purtare și la asemenea împlinire conștientă a datorințelor militare. După finirea serviciilor divine, ostașii au fost conduși în casarmele lor, unde apoi recruții în grupe după naționalitate au depus jurământul de credință înaintea comandanților în limba maternă și cu acest act s'a terminat frumoasa serbare militară de astăzi, care va rămâne de sigur în vie memoria noilor și tinerilor ostași.

Cassele de economii postale și administrația. Despre vicespanul Sándor Ianos din comitatul Târnavei-mici se scrie, că a pus în practică o modalitate cu totul nouă de administrare a banilor publici, care promite a fi foarte avantajoasă atât din punctul de vedere al simplificării administrației, cât și din acela al asigurării depunerii banilor publici. Înnoirea această constă în aceea, că administrarea banilor publici a încredințat-o casselor postale. Pe calea această banii publici ai comitatului, cum și alți bani, ca cei pentru diferitele pedepse nu vor mai sta la solgăbirul, dându-i acestuia prea mult lucru, având de-a purta registre separate pentru fiecare. Fișpanul din vorbă a și introdus în comitatul Târnavei-mici această inovațiune.

Importul de vite din România. După o telegramă din Viena, în urma intrării în vigoare de măcelarii de-acolo cu privire la cestiunea scumpirii cărnei, o comisiune se va prezenta guvernului, cerând, ca să se deschidă granițele pentru importarea de vite din România, singurul mijloc spre a ieftini prețul cărnei.

Atentat contra lui Loubet? „Le Nouvelliste de Lyon“ a anunțat arestarea făcută, acum câte-va zile, la gara Orange, în persoana unui lucrător electrician numit Couturier, care era purtător de planuri și documente, stabilind un plan de atentat în contra lui Loubet. Diarul adaugă, că Couturier a făcut mărturisiri complete; el a declarat, că se duce la Paris sau la Lyon, unde are de gând să aștepte momentul propice al atentatului. Se știe, că Loubet trebuia să facă de curând o călătorie la Lyon și Couturier voia să profite de această ocazie. Poliția din Paris fiind însoțită, Hamard, sub-șef al siguranței, a sosit la Orange, unde a făcut o anchetă. Instrucțiunile severe au fost trimise la fruntari, cu privire la anarhiștii, cari trebuie să ia parte la complot. Agenții au fost trimiși în diferite direcțiuni pentru a supraveghea pe unii anarhiști reputați primejdioși. „Agenția Havas“ adaugă, că această soire nu este încă confirmată, dăr prefectura poliției din Paris declară soirea diarului din Lyon ca absolut neașteptată. Couturier nu este acuzat decât de furt; el a povestit un complot imaginar, ca să-și dea importanță. În tot cazul Hamard n'a părăsit Parisul.

Archiducele Francisc Ferdinand va sosi în 4 Noemvrie n. în Bechtcherecul-mare, în cel mai strict incognito. De-acolo va pleca la Ecica, unde va fi oșpele contelui Harnoncourt.

Călătoria părechi regale italiene. Visita, pe care părechia regală italiană trebuia să o facă la Viena nu se va mai face căci nu s'a putut combina reînțorcerea vizitei împăratului Francisc Iosif la Roma, din cauza Vaticanului. Regele și Regina Italiei se vor duce numai la Berlin, Londra și Petersburg.

Grațierile din Serbia. O telegramă sosită din Belgrad anunță, că colonelului Nikolici i-s'a redat pensia, ér Giurici a fost făcut din nou preot. Se știe, că amândoi fuseseră condamnați în procesul pentru complotul contra ex-regelui Milan și acum în urmă grațiatii de regele Alexandru.

Explozarea unei fabrice. În New-York s'a întâmplat luni o mare nenorocire. În fabrica de drogerie și chimie a firmei „Tarant & Comp“ s'a produs o mare exploziă, în urma căreia fabrica intrăgă și apertinențele au luat foc. După primele sciri ar fi fost omorâți 150 muncitorii.

Descoperirea unui tenorist. Într-o mănăstire din Malaga s'a descoperit un novice dotat cu o voce de tenor estra-ordinară. El se numește Josa Lara Ortiz și e de origine din Consuegra. Se crede, că va deveni un al doilea Gayarré.

Nouă operă musicală. Celebrul compozitor Goldmark a terminat de curând două acte din noua sa operă „Goetz von Berlichingen“, luată după drama lui Goethe. Mai având de scris încă două acte, se crede, că prima reprezentația nu va putea fi decât în 1902.

Cutremur. Dilele trecute a fost în republica Venezuela un mare cutremur de pământ. Capitala republicii Caracas a fost total nimicită prin cutremur. Mai mult de 30 de oameni au pierit sub ruinele edificiilor.

Coróna polonă. Din Danzig sosește o scire aprôpe de necredut. În comuna Rensk din Prusia sudică, spune o telegramă, s'a aflat coróna regelui polon aflată ascunsă în pârtelele unui vechiu castel. Castelul Rensk înainte a fost al familiei Odalinsky. Acum e în proprietatea lui Nilesiszky.

Călăul în Sătmar. Din Sătmar se scrie, că înainte cu vre-o două zile a sosit acolo călăul Mihai Bali cu două ajutoare ale sale. Scopul mergerei lui la Sătmar este să eșecute pe faimosul ucigaș Papp Bela, a cărui petiție de grațiere a fost respinsă de curând de către Majestatea Sa. Bali n'a mai fost la Sătmar de când a eșecutat prin strangulare pe tâlharul ucigaș Franz Pal.

Comerțul României cu Austro-Ungaria. Mișcarea totală a comerțului României cu Austro-Ungaria în anul 1899 a fost evaluată după datele statistice oficiale române la suma de 134,115, 654 lei în scădere cu 60,792,127 lei față cu valoarea comerțului din anul 1898.

Importul anului 1899 a atins în cantități cifra de 228,548 tone, reprezentând 28,94 la sută din total; ér în valori 95,671,659 lei sau 28,71 la sută din total.

Exportul se cifrează în cantități cu 297,056 tone, reprezentând 22,84 la sută din total, ér în valori cu 38,443,995 lei sau 25,78 la sută din total.

Resultatele anului 1899 sunt atât la import cât și la export superioare mijlociei anilor 1860—1894, dăr inferioare mijlociei celor din urmă cinci ani.

În ceea-ce privește mărfurile, este de observat, că scăderea afacerilor din 1899 a atins toate articulele importate din Austro-Ungaria; totuși această țară a vândut în anul 1899 articule de categoria materiilor textile și industriilor derivate pentru 27,474,946 lei, metale și fabricațiunile metalice pentru 23,263,489 lei, materii și produse chimice pentru 5,664,009 lei, coloniale și fructe meridionale pentru 5,624,912 lei, în această din urmă categorie, zahărul rafinat figurează pentru 2,816,399 lei.

La export se notează următoarele articole: porumb pentru 7,236,274 lei, grâu pentru 4,396,876 lei, petrol pentru 3,315,094 lei, lănuși pentru 2,112,233 lei, animale vii numai pentru 355,249 lei, piei pentru 1,290,925, lemnăria și industrii deriv. pentru 3,763,624 lei.

La categoria produselor alimentare se notează exportul de ouă, care s'a urcat la 1,845,824 lei și al peștelui, care a dat 1,605,317 lei.

Premiile Academiei.

În sesiunea generală din 1901, Academia Română va decerne următoarele premii:

Premiul Princesei Alina Stirbei pentru cea mai bună scriere în limba română despre: „Principiile morale și creștinesce, de cari trebuie să se conducă părinții în educațiunea copiilor lor“. Această scriere va arăta în mod metodic legile morale, cari trebuie să conducă pe om în viață și mijlocele ce trebuie întrebuințate de părinți și de crescători, pentru ca germanii sentimentelor morale să fie dezvoltati și întăriți treptat în inima copiilor, pentru ca voința acestora să fie îndrumată cu constanță spre tot ce e bun și virtuos.

Premiul acesta este de 8500 lei. Scrierea trebuie să aibă minimum 30 cöle.

Premiul statului Eliade Rădulescu de 5000 lei, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: Studiu comparativ asupra dialectelor și sub-dialectelor române.

Premiul Adamache de 5000 lei, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Domnia lui Stefan cel Mare“.

Premiul G. San-Marin în suma de 2000 lei, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Considerațiuni asupra comerțului României cu țările străine, atât la Orient, cât și la Occident, începând cu secolul XVI până în anii din urmă“.

Termenul prezentării manuscriselor la concurs este până la 1 Sept. 1901.

Din Africa sudică.

Din Freyburg primesce Agenția „Reuter“ următoarele:

Burii devin tot mai cuceritori în districtul acesta. Ei au de gând să impresure orașul. La 20 miluri de aici se află patru lagere de Buri bine întărite.

Correspondentul din Transvaal al unui diar englez, resumază astfel situațiunea:

„Autoritățile engleze sunt limitate în oraș; Buri domină câmpia. Cei 200 mii de oameni de cari dispun Englezii, sunt im-

potenți în contra „guerrilelor“. Este cu totul necesar a-se recurge la măsuri extreme, adecă a ocupa principalele orașe și linii ferate și apoi a aplica în restul țării sistemul de *absolută devastare*, ștergând de pe suprafața pământului satele și fermele, distrugând recolte și vite, spre a lua Burilor ori-ce mijloc de subsistență. Se vor putea apoi compensa cei păgubiți, când tot se vor fi predat. Asta va fi mai puțin de sastruos, decât războiul actual, care, după calculele cele mai modeste, costă cel puțin 10 milioane de franci pe zi.

Diarul „Novosti“ din Petersburg scrie, că președintele Krüger, înainte de a se imbarca pentru Europa, a trimis către o serie de țarului, împăratului Wilhelm și președintelui republicii franceze Loubet, esplicit motivele cari l'au silit să părăsească Transvaalul. El se roagă de a i-se acorda o audiință, când va fi în Europa.

În împrejurimile Machadodorpului un tren englez plin cu bolnavi și răniți, a fost oprit de Buri, cari au silit detașamentul englez să le cedeze trenul gol.

Evenimentele din China.

Pe când, după soiri din Peking, ambasadorii se sfătuiesc între sine asupra condițiilor de pace, din Shanghai primesc „Lokalanzeiger“ informațiuni îngrijitoare asupra situațiunii.

Se dice anume, că situația devine din zi în zi mai critică. Veduva împărătesă a numit pe Buchijuan guvernor militar în v. lea Yang-tse cu scop de a provoca încercături și de a ofensa puterile. Noul guvernor a adunat în jurul său pe toți conducătorii de Boxeri, cari abia așteptă să transplanteze mișcarea în valea Yang-tse și în provinciile sudice. Afară de acesta Buchijuan a primit ordinul să stărească bani câți va putea mai mulți și să distribuie funcțiuni privaților pe bani scumpi. El mai este însărcinat să organizeze armata chineză în valea Yang-tse și să provadă curtea din Singanfu cu victualii și bani.

Un mandarin din Shanghai a primit o scrisoare dela principele Tuan, care spune, că curtea chineză își pregătește planurile cu mare grijă, că dinastia va eși victorioasă și că toți străinii vor fi estirpați.

O telegramă din Berlin anunță, că guvernul rusesc a răspuns la convenția germano-engleză. El dice, că convenția schimbă în general situațiunea. Rusia primește principiul „usei deschise“, fiindcă politica această nu atinge convențiunile existente și *status quo* în China. Rusia primește și al doilea punct din convenția, fiindcă ea și-a luat ca principiu inviolabilitatea teritoriului chinez. Ce privește punctul al treilea din convenția, în care e vorba de scutirea intereselor germano-engleze la ea când o a treia putere ar voi să facă cuceriri teritoriale în China, Rusia avisază la nota ei din 25 August și declară, că ea își croi atitudinea conform împrejurărilor.

Se crede, că și guvernul francez va da același răspuns.

„Central News“ da soirea, că trupele chineze au invins pe Boxeri în provincia Yang-tse, ucidând două mii dintre ei.

Boxerii din Paoting-fu, când au vădit, că trupele internaționale se apropiază, au fugit de pâr pe misionari până la Sinan.

Preotul Taylor, cei cinci fii ai săi și nevasta lui, au fost arși de viu. De asemenea și preotul Hodge împreună cu nevasta lui. Multe femei au fost păngărite. Miss Griegs fû legată de un stâlp și era aprôpe a fi decapitată, când un șef boxer o tușă cu sine, păngărind-o.

Mulți străini fugiți au fost predați de trupele regulate Boxerilor, care i-au ucis în oribile torturi.

Vaporal „Perseverance“ a fost atacat de pirați între Hong-Kong și Macao și jefuit.

Correspondentul Agenției „Reuter” a intervint pe prințul Su, care a însoțit curtea imperială în fuga ei la Tegen-fu și care s'a înapoiat la Peking. După prințul Su cei 3000 de soldați care însoțeau curtea au comis în timpul călătoriei, prădări, omoruri și violențe de tot felul, ei au furat chiar proviziunile curței. Cea mai mare desordine domnea la Tegen-fu. Impăratăsa s'a plâns în contra celor care au pus-o într-o astfel de situație. Încercarea de a forma un fel de guvern n'a izbutit.

Impăratul ar fi preferit să rămână la Peking, sub protecția aliaților, dar nu s'a dat nici o ascultare dorișurilor lui. Prințul Su a adăugat, că Impăratul și Impăratăsa ar fi dispuși să se înăpoeze la Peking, dar că se tem de aliați.

Convocare.

În legătură cu cerculariul venerabilului consistoriu arhiepiscopesc din 13 Sept. 1900 Nr. 8448 școl. aduc la cunoștința tuturor învățătorilor (și învățătoarelor) definiți, provisorii și suplinitori din cercul Brașovului, compus din protopresbiteratele Brașov, Bran și Treiscaune.

Că conferința învățătorescă, convocată prin cerculariul amintit, conform ordinului posterior din 12 Octombrie Nr. 9248 școl. nu se va ține în 21, 22 și 23 Octombrie, ci în 23, Marți în 24 și Mercuri în 25 Octombrie v. a. c., în sala cea mare a gimnasiului român ortodox din loc, după următorul program:

Luni în 23 Octombrie. 1) La 9 ore a. m. se va celebra în biserica Sfântului Nicolae din Scheii Chemarea Duhului sfânt și parastas întru pomenirea fericitului în Domnul: Andrei, Emanuil, Miron și a învățătorilor reșoși din amintitele trei protopresbiterate. 2) Deschiderea conferinței și constituirea ei. 3) Învățătorul Ioan Suciu din Brașov-Tocile va ține prima lecție practică din limba română cu elevii din anul I de școală. 4) La 2 ore p. m. inv. Ioan Toma din Herman va ține un discurs teoretic despre frumusețea limbii române.

Marți în 24 Octombrie. 1) La 8 ore a. m. inv. Maria Bogdan din Brașov va ține a doua lecție practică din limba română cu elevii din anul II. de școală. 2) La 10 ore a. m. inv. Aurel Popovici din Satulung (Săcele) va ține a treia lecție practică din limba română cu elevii din anul III. de școală. 3) La 2 ore p. m. continuarea discuției din anul trecut asupra temei dată de ven. consistoriu: „Ce observări, eventual ce defect s'a ivit în praxă cu privire la planul de învățământ cuprins în partea XIII §§ 95—99 al normativului școlar, votat de sinodul arhiepiscopesc în sesiunea anului 1882”. — La ordinea zilei: Materialul din limba română pentru anul V. de școală.

Miercuri în 25 Octombrie. 1) La 8 ore a. m. inv. Nicolae Bărsan din Brașov va ține a patra lecție practică din limba română cu elevii din anul al IV. lea de școală. 2) La 10 ore a. m. inv. Nicolae Ōncea senior va ține a cincea lecție practică din limba română cu elevii din anul V. și VI. de școală. 3) La 2 ore p. m. continuarea discuției asupra normativului școlar.

Constat, că lecțiile practice se țin cu elevii din anul respectiv fiind de față și celelalte despărțăminte și că după fiecare discurs teoretic membrii își fac observările critice, apoi cu majoritate de voturi se enunță concludența conferinței.

Brașov, în 15 Octombrie 1900.

Dr. Vasile Saftu,
comisar consist.

Concurs.

Comitetul „Asociației pentru sprijinirea învățăcelor și sodalilor români din Brașov” escrie concurs cu termenul până la 15 Decembrie n. c. pentru împărțirea a două ajutoare de câte 150 corone la maeștrii începători din orice branșă, cari au deschiși în Brașov în decursul acestui an o meserie de sine stătătoare, sau vor deschide până la expirarea termenului prevădūt în acest concurs.

Cei-ce vor reflecta la vr'unul dintre aceste ajutoare, vor avē a-și trimite petițiunile lor instruite în sensul acestui concurs.

Din ședința comitetului „Asociației

pentru sprijinirea învățăcelor și sodalilor români din Brașov” ținută la 12 Oct. n. 1900.

Ioan Socaciu,
președinte.

I. Dariu,
secretar.

VARIETATE.

Panoramele. La sfîrșitul secolului trecut, pe la 1785, un tînr pictor din Edimburg, cu numele de Robert Barker, urmărit de creditorii săi, fū arestat și închis pentru datorii. Carcera în care se afla, era în sub-sol și luminată de o fereastră practică verticală în tavan la intersecțiunea zidului. Lumina, cădînd de-alungul acestui zid, ajungea până la sol într-o parte situată sub deschidătura.

Mult timp tînrul Barker nu observă modul cum lumina isbea în zid; însă într-o zi, stînd sub ferăstră spre a ceta o scrisorē și aplicînd foia de hîrtie pe partea luminată a zidului, se mira de chipul cum îi apărea lumina acēsta. Efectul îi părū așa de estra-ordinar, că 'și promise, odată liber, de a lumina de sus tablouri de mari dimensiuni. Principiul panoramelor a fost astfel descoperit.

Germain Bapst arată într-o broșură acēstă originea panoramelor și modul cum ele s'au dezvoltat, rēspîndîndu-se pretutindeni și ajungînd a produce unele ori, ca la Expoziția dela Paris de acuma, adevărate capod'opere de artă. Îndată-ce Barker scōpă din închisore, hotărît cum sunt Englesii, își puse ideia în aplicare. Obținū un brevet de invențiune la 1787. După cinci ani apărū în Leicester prima panoramă: „Flota englesescă dinaintea Portsmouthului și a insulei Wight”. Rotonda, ce conținea acēstă pânză, n'avea decăt 16 picioare înălțime și 45 ca diametru, ceea-ce ađi ar părea lucrū copilăresc; dēr publicul da năvală, fōrte curios și interesant. La fie-care șese luni, Barker, care făcea repede avere, își schimba tabloul. El dădū succesiv o „Vedere a Londrei”, o „Bătălia navală”, „Băile dela Brightelmstow”, „Imprejurimile dela Windsor”, „Bătălia dela Abukir” etc.

Cum erau stabilite panoramele lui Barker? Am spus, că se construia o rotundă cu acoperemēt conic și care lăsa sē între lumina. În ce priveșce publicul, el stătea pe o platformă, avînd ca supra-elevațiune jumătate din înălțimea edificiului însuși. Acēstă platformă e menținută la ore care distanțā dela pânză, unde obiectele sunt reprezentate după regulile unei perspective combinate cu abilitate. Spre a aduce spectatorul din afară până la platformă, îl conduceau țin coridoare întinse, așa că el în trecerea acēsta perdeau noțiunea luminei. Cînd o regășea, în tōtă splendorē, avea îndată visiunea depărtărei, a cîmpiei, ori a mării imense.

Pânza e aplicată cu un capēt pe un cerc de lemn și înfășurată cu capētul de jos pe o bară de fer, care o ține întinsă. Totuși prezentă la mijloc o umflătură convexă, care nu constituie un desantavaj, ci produce tonuri, cari ajută perspective.

Panorama e o pictură circulară. Ochiul spectatorului, aședat la centru și cuprîndînd tot orizontul său, nu întelneșce, decăt tabloul. Vederea nu permite omului a judeca de mărimi și distanțe, decăt prin comparațiune. Cînd esaminăm un tablou cāt de mare sē fie, cadrul ne slugesc de punct de recunōșcere, care ne vestesc, că n'avem a face cu natura, ci cu o reproducere a ei. Decăt suprimi cadrul, obiectele de prin jur, punctul de recunōșcere își lipsesc și ai iluziunea realității naturei.

Acēsta este principiul panoramelor. În Franca le-a introdus americanul Fulton, care se asociă cu James Thayer, la 17 Frimar anul VIII. Primele panorame fără așadate pe bulevardul Montmartre și consistau din două cupole.

În prima era o vedere a Parisului, în a doua „Evacuarea Tulonului de cātră Englesii la 1793”. Modul de ecleraj (iluminare) al acestor panorame era fōrte defectuos; ele nu puteau fi vizitate, decăt pe vreme bună și cu sōre.

Napoleon vizitā panoramele la 1810 și se gîndi îndată sē profite de acēstă invențiune pentru a-și popularisa victoriile. El însărcinā un arhitect sē-i facā planul a opt rotunde, cari trebuiau sē fie clădite la Champs-Elysées. Tablourile reprezentānd bătăliile din timpul imperiului și al Revoluțiunei, aveau sē fie duse în tōte provinciile. Evenimentele dela 1812 impedecară realizarea acestui plan.

Panoramele au fost perfecționate după 1831 de Bonton și Daguerre. Ele au fost mult gustate în timpul lui Napoleon III, și după căderea acestuia pictorii mari ca Neuville, Detaille, Gervex, Dumoulin, etc., s'au servit de ele spre a redeștepta patriotismul Francesilor prin tablouri, ce reprezentau faptele eroice ale soldaților francezi.

Ētā cum se lucrēză ađi:

Se fac rai întāiū mai multe schițe. Se esecută detaliile într'o mulțime de studii separate. Apoi se pictēză o pânză cu întreg tabloul, avînd a deșca parte din mărimea definitivă. Acēstă machetă e apoi împărțită în mici pătrate de 15—20 centimetri, care sunt fotografiate.

Pătratele fotografiate sunt proiectate pe pânza cea mare printr'o laternă magică, care le măreșce de 4—ce ori.

Aparatul proiector rămāne pe loc, cāt timp le trebe ajutoarelor pictorului ca sē însemneze cu creionul liniile, ce s'au întipărit pe planul pânzei. Astfel se face desemnul în întregul lui.

Rēmāne pictatul. Artistul comandā la mai mulți pictori de al doilea ordin diferitele părți; unuia marea, altuia arborii, etc., după specialitatea lor. El îi supraveghează numai și dā icī colea indicațiunii. E un șef de orchestră. („Const.”)

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 31 Octombrie. La desbaterea din cameră asupra declarațiunei moștenitorului de tron, a luat cuvîntul ministru-președinte Coloman Szell. Mare mișcare a produs enunțațiunea ministrului, că după părerea lui soția archiducelui Francisc Ferdinand nu pōte fi nici-odată regină a Ungariei; și asta nu pentru-că îi stau în cale picioare, pe cari însuși bărbatul său le-a recunoscut. La finea vorbirei Col. Szell respinge amandamentul propus de contele I. Zichy.

— La finea ședinței deputatul Endrey Gy. adresēză lui Col. Szell o interpelațiā în cestiunea aplicării legii despre maghiarizarea numelor de comune și alte localități. Întrebă, de ce guvernul întârzie cu aplicarea legii, ce mēșuri a luat pentru esecutarea ei și are de gînd s'o pună în aplicare corēspunđōtor „intereselor de stat și naționale maghiare?”

Mostar, 31 Octombrie. La frontiera montenegrină o patrulă de cinci soldați austro-ungari a fost atacată de soldați montenegrini, cari au trecut granița. Îscāndu-se o luptă desperată, dintre montenegrini a cădūt un locotenent și doi caporalii, ēr doi infanteriști din patrula austro-ungară au fost grav răniți.

Londra, 31 Octombrie. Se vestesc din Shanghai lui „Daily News”, că diarele chineze anunță, că negociațiunile pentru pace sunt pe cale bună; între alte condițiuni, puterile propun o indemnitate de 400 milioane de taeli, deținerea perpetuă a prințului Tuan și întōrcerea împăratului la Peking. Se dīce, ca Li-Hung-Ciang consideră aceste condițiuni ca acceptabile.

DE VEDERE.

Desființarea batistelor de buzunar. În „Revue d'Hygiēne et de police sanitaire” doctorul Guyot atrage atențiunea pericolului, pe care-l prezintă batista ca mijloc de molipsire a diferitelor boli. Dr. Guyot propune desființarea actualelor batiste și înlocuirea lor prin batiste de hîrtie, destinate sē fie arse după-ce au fost întrebunțate. În loc de a pune scupători publice pe strade și în tōte localurile, unde se adună lume multă, autorul propune sē se pună un soiū de cutii, după un model, pe care l'a și făcut deja, și în care se pōte băga lesne batista de hîrtie, ēr aparatul nu se infectēză până ce se nimicesc batistele. De-asupra acestui aparat stā un distribuitor gratuit de batiste de hîrtie. Aparatul, printr'un procedeu fōrte simplu, se pōte lesne curăți.

Din lume. În China nu esistă crimă mai mare ca aceea, cînd cineva profanēză mormēntul. Cînd s'a construit primul tren, care trebuia sē fiā condus pe lāngă un cimitir, drumul trebuia sē se construēscă de parte pe de margina, ca nu cumva trenul sē atingă cimitirul.

— Astronomii afirmă, că în spațiul gol al lumii se află 77 milioane de comēți.

— În China se află de două-șeci de ori mai mult fēn, decăt în Europa și se lucrēză atāt de ușor, încāt se vinde cu cāte 50 centime tona.

— Marele mur chinez e clădit cu 211 ani înainte de Christos.

-- În Noua Zeelandă s'au produs dela 1842 până acum cinci milioane funți aur.

Nici după mōrte nu s'a despărțit de soția sa. Ionatan Reed din Brooklin a fost un cetățen bogat. Soția sa a murit înainte cu cinci ani și cînd era pe patul de mōrte a promis cu jurāmēt soției sale, că el nici după mōrte nu se va despărți de ea. S'a și ținut de jurāmēt. Reed adevăc a clădit în Evergreen-Cemebryb un edificiu, care constă din o singură odaia. La o parte a odăii se află două sarcofagii de metal. Într'unul s'au depus osēmintele soției sale, ēr celalalt e gătīt pentru Reed însuși. De-asupra ambelor sarcofagii se întinde un covor brodat cu fire de argint. Lāngă cōsiingurii sunt nișce cutii, în cari se păstrēză corēspondențele din timpul cînd erau miri și obiectele favorite ale rēposatei. Odaia de înmormēntare e fin și cu gust araugiată. În ea se află un pat comod, o canapea cu masă, scaune și alte mobile. Reed fōrte arare-ori părășesc acēstă odaia, care altmintețea face o neplăcută impresiā, dēr și atunci numai pentru câteva ore. La început a întēmpinat mari greutăți, deore-ce poliția nu i-a permis sē locuēscă în cimitir. În fine totuși i s'a permis, pentru-ca sē-și pōtā ține jurāmētul, că nici după mōrte nu se va despărți de ea.

Pentru ce nu locuesc omenii în lună? La întrebarea acēsta a rēspuns de curēnd unul dintre prizonierii burii de pe insula Ceylon. Bētrānul luptător, care a primit în bătălia mulțime de rāni, se află de present în spital, unde dimpreună cu alți mai mulți luptători bolnavi, stā sub cura unui medic tînr engles. Medicul, care e un om glumēt, într'o zi puse bētrānului bur întrebarea, decăt a audīt el vre-odata, cā în lună locuesc omenii? — „Nu se pōte, d-le”, rēspunse rēșboinicul. — „Și pentru ce nu s'ar putē?” — „Pentru-cā în cazul, cānd de fapt în lună ar putē locui omenii, Englesii deja de mult ar fi încercat sē-i scōtā afară de pe moștile lor”.

„Câte stele sunt pe ceriū?” Mareșalul rus Suwaroff avea obiceiul sē pună omenilor săi întrebări, prin cari sē-i aducă în încercătură. Într'o sēră gerōsă a lunii Ianuarie, precum numai în Rusia se pomenesc, se apropiā de o sentinelă și o întrebā: „Câte stele sunt pe ceriū?” Soldatul fără surprindere rēspunse într'un ton liniștit: „Așteptā puțin, d-le mareșal; îndată-ți voi spune!” După acēsta începū soldatul sē numere: „Una, două, trei etc.” Cānd ajunse cu numărul pînă la o sută, mareșalul Suwaroff, care era vĕnēt de frig, dīse, cā deja scie cāte stele sunt și informāndu se de numele sentinellei, dispărū, ēr diina următoare îl avansā la gradul de sub-officer.

Literatură.

Noțiuni de Economia Vitelor, prețioșca scriere economică a d-lui I. St. Furtuna, edițiunea a treia cu 137 ilustrațiuni și 224 pag. Ocul acesta nu se ocupă numai cu vitele, ci cu tot ce priveșce o bună gospodăriā, începēnd dela boi, cai, oi, capre, porci, măgari, și așa pe rēnd pînă la cel din urmă puiū de găină, gāscă, curcă, rață, ba merge chiar pînă la ouă arātānd și acest-a cum se păstrēză, cari sunt mai bune etc. Acest op economic scris cu multă cunoștință de cauză și fōrte bogat în cuprins, a fost premiat de Societatea centrală de agricultură din România și e aprobat de ministerul român al cultelor și instrucțiunei publice pentru școlēle și pentru bibliotecile populare. Se pōte procura și dela Tipografia „A. Mureșianu” cu 2 cor. plus 10 bani porto.)

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Hauer.

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:**

Scrieri literare pentru popor.

„Caractere morale, exemple și sentințe culesse din istoriile și literaturile populare vechi și moderne“ de *Ioan Popea*, profesor. Cetitorul află în această carte (de aproape 400 pag.) o comoră nespuse de prețioasă de învățături, de mângâieri, de însufliri spre tot ce e moral, nobil și frumos. Prețul 1 fl. 25 cr. (cu posta 1 fl. 35.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adăuga și portul postal.

„Carte pentru toți“, întocmită după ideile lui Sam. Smiles, de Teodor V. Păcățian. Prețul 40 bani (plus 5 b. porto).

Legende și Basmele Românilor adunate din gura poporului de neuitatul *P. Ispirescu*. Format 8° de 400 pag. Prețul 1 fl. 70 cr. (cu posta 1 fl. 80.)

Dilele lui Mesia (Ben Hur) de renumitul scriitor *Lewis Wallace*. Tomul I conține 532 pag. și costă numai fl. —,75 cr. Er tom II are 508 pag. și costă 70 cr. Intregul op fi. 1.45 cr. (francat fl. 1.60 cr.)

Săpătorul de bani, comedia în trei acte localizată de *A. Popu*. Se recomandă mai ales pentru cei ce vreau să jöce teatru. Prețul 12 cr. (prin postă 14 cr.)

Viętu după mörte, sęu nemurirea sufletului, dedusă din misterii finței omenești și deșertăciunea celor trecătoare, de *I. P.* Ediția II. Prețul fl. —,50 cr. (Cu posta 55 cr.)

Noęi de ięrnă, romane pentru popor de *George Simu*. Conține romane cu tendințe morale. Form. 4° 250 pag. Prețul 60 cr. (cu posta 65 cr.)

Țigani, schiță istorică lucrată pentru petrecere după mai mulți autori, de cunoscutul nostru scriitor *I. P. Reteganul*. Prețul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

Merinde dela școlă, sęu învățături pentru popor, de *Dr. G. Popa*. Prețul 60 cr. (cu posta 70 cr.)

Poveștile Bănatului, este o carte mare cu povești din Bănat, de *G. Cătană*, împărțită în 3 tomuri. Prețul 65 cr. (cu posta 70 cr.)

Musa Someșană, poezii populare din jurul Năsăudului, culesse de *Iuliu Bogăriu*. Prețul 25 cr. (cu posta 28 cr.)

Buchetul, culegere de cântări bătrânești și naționale de *I. Pop Reteganul*. Prețul 25 cr. (cu porto 28 cr.)

Dracul, novelă de *V. R. Buticescu*. Are tendința de-a combate credința deșertă. Prețul 10 cr. (cu porto 12 cr.)

Lira Bihorului, o carte cu povestiri istorice scrise în versuri, de *Antoniu Pop*. Prețul 20 cr. (cu porto 23 cr.)

125 chiuituri de cari strigă feciorii în joc, de *I. P. Reteganul*. Pr. 12 cr. cu porto 15 cr.

Opșaguri, cât cioplite, cât pilite și la lume împărțite, de *I. P. Reteganul*. Vre-o 60 de poezii glumețe. Pr. 40 cr. (+ p. 5 cr.)

Din trecutul Silvaniei, legende de *V. Russu*. Conține 170 pag. Prețul. 30 cr. era la început 1 fl., acum (cu porto 35 cr.)

Vivia, sęu Biserica din Carta gine, narațiune istorică, tradusă din italianesce de *Dr. Iuliu Dragoș*. Prețul 70 cr. (+ 5 cr. porto).

„**Preotul din Noieni**“, narațiune istorică din vęcul nos ru, scrisă de *Arghirobarbu*. Prețul 10 cr. (+ 2 cr. porto.)

Părintele Nicolae, schiță din viața preoților de *G. Simu*. Pr. 30 cr. + 3 cr. porto.)

Poesii de *V. R. Buticescu*. Prețul era la început 1 fl. 20 cr., acum numai 60 cr. (cu posta 70 cr.)

Felicitări în poezii și prosă la anul nou, ziua născerei și ziua numelui, precum și vorbiri la diferite ocazii școlare, de *G. Simu*. Prețul 20 cr. (cu posta 22 cr.)

Cartea Săteanului, de *Emanuel Părăeanu*. Conține mai multe romane populare, scrise în stil foarte ușor, și printre ele mai multe poezii, mai ales satirice. Prețul 45 cr. (cu posta 50 cr.)

Suspini și zimbire, poezii și prosă, de *A. Pop*. Prețul 40 cr. (cu porto 43 cr.)

Risete și zimbete, de *T. V. Gheajă*. cu 254 de anecdote, păcălituri și povestiri glumețe. Prețul 30 cr. (cu posta 35 cr.)

„**Considerațiuni istorice asupra asociațiunii poporului** și aplicațiunea lor la nașunea noastră de *Ioan Cliniciu* profesor în Bucuresci. Prețul 1 fl., (+ 5 cr. prt.)

„**Amicul bun**“, colecțiune de lectură solidătoare de caracter în direcțiune religioasă-morală, tradusă de prepositul capitular *Ioan Papiu*. Prețul 10 cr. (+ 2 cr. porto.)

Scrieri economice.

Pentru economii de vite este de neprețuit folos marele și valorosul op **Zootecnia sęu cultura generală și specială a vitelor**, de *Dr. George Maior*, profesor de agricultură la școala superioară din Bucuresci. „Zootecnia“ este partea a treia din „Manual de agricultură“ al d-lui Maior, care a fost atât de călduros apreciat din partea întregii prese române și premiat și din partea Academiei Române; ea cuprinde 779 pag. format mare 4°, cu 225 figuri și costă 8 cor. (cu posta recom. 8 cor. 50 b.)

PARTEA I. a Manualului: Agrolgia sęu „Agricultura generală“ 524 pag. Prețul à 5 cor., (cu posta rec. 5 cor. 50 b.)

PARTEA II. „Fitotecnia“ sęu „cultura specială a plantelor“ cu 611 pag. și 202 figuri. Pr. 8 cor., (cu posta rec. 8 cor. 50 b.)

„**Cartea Plugarilor**“ sęu povestiri economice despre grădinarit, economia câmpului, crescerea vitelor“ etc. scrisă de *Ioan Georgescu*. Form. 8° 90 pag. costă 25 cr. (+ 3 cr. porto).

Cursul la bursa din Viena.

Din 31 Octomvre n. 1900.

Renta ung. de aur 4%	114.60
Renta de corone ung. 4%	90.15
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.60
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	98.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis. 116.75	
Bonuri rurale ungare 4%	91.70
Bonuri rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	163.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	138.50
Renta de argint austr.	97.20
Renta de hârtie austr.	96.95
Renta de aur austr.	114.50
Losuri din 1860.	132.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.83
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	651.—

Acții de-ale Băncei austr. de credit.	652.50
Napoleondori.	19.21
Mărci imperiale germane	117.65
London vista.	140.65
Paris vista	95.92 1/2
Rente de corone austr. 4%	98.10
Note italiene	90.70

Cursul pieței Brașov.

Din 1 Novembre 1900.

Banenota rom. Cump.	18.88	Vënd.	18.97
Argint român. Cump.	18.60	Vënd.	18.70
Napoleond'ori. Cump.	19.16	Vënd.	19.30
Galbeni Cump.	11.30	Vënd.	11.40
Ruble Rusesci Cump.	127.—	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	10.60	Vënd.	—
Seris. fonc. Albina 5%	100.—	Vënd.	101.—

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Tęrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provędit cu cele mai bune mijlöce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a putę executa orice comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURİ.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURİ.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, in tola mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURİ-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Tęrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

„MERCUR“

Casă de bancă și de schimb, societate pe acții
în Budapesta,
numai IV, Váci-utca 37
(casa proprie).

La prima tragere a
VII. LOTERIE de clasă r. ung.

în 15 și 16 Novembre
recomandăm avęnd succes

numerile mai mari
intre 70,000 și 99.000 care le avem
la dispoziție spre alegere.

LOSURİ:

intregi . 12 corone | un pătrar . 3.— corone
jumętați . 6 „ | o optimă . 1.50 „

Aviso! Losurile renoite și suma câștigurilor se trimite franco. —
Comande cu rambursă costă porto dublu, de aceea sę se
evite — Comande sę se facă cu mandat postal.

1137

3

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Octomvre st. n. 1900.

Plecarea trenurilor din Brașov

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la öra 5-8 min. dim.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ö. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la öra 7-48 min. sęra.

Dela Brașov la Bucuresci:

- I. Trenul de persöne la öra 3-55 m. dim.
- II. Trenul mixt la örele 11 a. m.
- III. Trenul accel. la öra 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).

Dela Brașov la Kezdi Ösorheiu:

- I. Trenul de pers. la öra 5-19 min. dim. (are legătură cu Tușnad, Ciuc-Szereda, la öra 3-20 min. nöptea.
- II. Trenul mixt la öra 8-50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la öra 3-15 m. p. m. (are legătură cu linia Tușnad-Cluc-Szereda).

Dela Brașov la Zęrnesci (gar. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la öra 9-2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la öra 5-26 min. p. m.

Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:

- I. Trenul de pers. la öra 5-19 min. dim.
- II. Trenul mixt la öra 8-50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la öra 3-15 min. p. m.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Trenul de persöne la öra 8 dim.
- II. Tr. accel. peste Clușiu la ö. 2-9 m. p. m.
- III. Trenul mixt la öra 10-25 min. sęra.

Dela Bucuresci la Brașov:

- I. Trenul accel. la öra 2-18 min. p. m.
- II. Trenul pers., la öra 9-27 min. p. m.
- III. Trenul mixt, la öra 5.— min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).

Dela Kezdi-Ösorheiu la Brașov:

- I. Trenul de persöne la öra 8-25 m. dim. (are legătură cu St-Georgiu, Ciuc-Szereda și Ciuc-Gyimes).
- II. Trenul de pers. la öra 1-51 m. p. m.
- III. Trenul mixt, la öra 6-48 m. sęra (are legătură cu Ciuc-Szereda).

Dela Zęrnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu):

- I. Trenul mixt la öra 7-2 min. dim.
- II. Trenul mixt la öra 1-12 min. p. m.

Dela Ciuc-Gyimes la Brașov:

- I. Trenul de pers. la öra 8-25 m. dim.
- III. Trenul de pers. la öra 1-51 m. p. m.
- III. Trenul mixt la öra 6-48 min. sęra

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciureu și la Eremias Nepoții.